

Hurriyat

Mustaqil gazeta

2024-yil
24-yanvar
chorshanba
№ 4 (1379)

Gazeta 1996-yil dekabrda chiqq boshlagan * www.uzhurriyat.uz * @ gazhurriyat@mail.ru * t.me/hurriyatuz * Hurriyat gazetasi

OFRIQ

ЗИЁЛИ ЗИЁГА ҲАМИША МУҲТОЖ, ЛЕКИН...

Янги газета сотиб олмоқчи бўлдим. Назаримда, жамият дилидагиларни топиб ёзадиган газета-журналларни ўқиш тандирда синдириб пиширилган жайдари нонни шойилмай чайнаб, мазасидан хузур қилиб, деҳқону новвой меҳнатини ҳис этиб, борлигинг ижобий қувватга тўлишига ўхшайди (менинг фикрим!). “Лип” этиб чиқиб, ён-верингдаги “Матбуот” дўконидан газета-журналлар харид қилиб келиш мумкин бўлган замонлар ўтиб кетди. Энди бунинг учун қўшни мавзегга боришим керак. Лекин ҳозир шошилиб турибман, йўлим у томондан ўтмайди. Дарвоқе, “Шахристон” бекати чорраҳасидаги “Матбуот” дўконидан олсам бўлади. Автобус шундоққина ёнида тўхтайти” деган режа билан йўлга чиқдим.

Ҳақиқатан ҳам, машинадан тушдим-у, уйлаганим дўконга рўбарў бўлдим. Фақат... пештоқига йирик ҳарфларда “Матбуот” деб ёзиб қўйилган қадрдон дўконнинг кўриниши, мазмун-моҳияти тамоман ўзгариб кетибди-ку. Пешойнасининг бир томони “Меню: полкорт 14990, сосиска 5990, блинчики 4990, чипси 4990, чак-чак 4990, кукуруза 4990, орешки 1990”; иккинчи томонига “шоколад 12990, макофе 9990, мандарин 9990, чай с лим. 7990, Ahmad tea 4990, сахарок 990” деб ёзилган рўйхатлар ёпиштирилган ва ҳамма жойга бу маҳсулотлар чиройли қи-

либ териб қўйилган. Ҳаттоки айна шу ерда пенсионерлар ва ўқувчиларга иш топиб бериш хизмати ҳам бор экан: “Работа для пенсионеров и школьников” деган эълон ёпиштирилган... Кутилмаган янгилик одамни ҳар доим аввалига ҳайратлантиради. Мен ҳам “Ие-е!...” деганча бир муддат “Матбуот дўкон”-часи олдида туриб қолдим. Шу пайтгача “Матбуот” деб аталмиш киоскларда газета-журналлар билан бирга китоблар, канцтоварлар, сувенирлар каби нарсаларни ҳам қўйиб (майли-да, газета-журнал харид қилгани келган одамнинг бош-

қа юмушиям битиб кетса, бунинг нимаси ёмон?!) сотишадиганини кўргандик, бироқ бутун бошли маърифатхонанинг овқатхонага айлантириб олингани мен учун кутилмаган воқеа эди. Дарвоқе, айтиб қўяй, пасти томонидан икки тарафга қўйгани озик-овқат маҳсулотлари етишмаганими ёки дўконнинг кечаги кўнини унутмаслик учунми, уч-тўрт донда бошқотирмалар босилган газеталар ва хусусий нашрлардан намуналар саргайиб турибди. Ёзувларнинг ҳаммаси рус тилида. Ён-веримга қарайман: бекатда турганларнинг деярли тўқсон фоизи қорақўз-

лар. Атрофни кузатаман: чорраҳадаги катта LED экранда эълонлар сониялар сайин ўзгармоқда, ёзувлари ўзбек тилида; қаршимда “Korziinka” дўкони, пештоқдаги ёзувларнинг ҳаммаси ўзбек тилида, катта йўлдан Юнусобод туманини пойтахтнинг узоқ-яқин ҳудудлари билан боғлайдиган автобуслар, электробуслар кетма-кет ўтиб турибди, уларнинг пешонасидаги ва ён томонларидаги ёзувлар ҳам давлат тилида.

3-6

УЮШМА ФАОЛИЯТИДАН

УЛУҒ МАЪРИФАТПАРВАРГА ЭҲТИРОМ

Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси ва Ёзувчилар уюшмаси ташаббуси билан Самарқандда буюк маърифатпарвар, драматург, публицист, жамоат арбоби, жадидчилик ҳаракати етакчиларидан бири Маҳмудхўжа Бехбудий таваллуд топган кун кенг нишонланди.

Вилоят Педагогларни янги методикаларга ўргатиш миллий марказининг барча гуруҳларида дарслар Бехбудий ҳаёти ва фаолиятига бағишланган маънавият соати билан бошланди.

Шундан сўнг таниқли ёзувчилар, олимлар, профессор-ўқитувчилар, ОАВ ходимлари Бехбудийнинг неваро-эваралари ва кенг жамоатчилик вакиллари иштирокида маърифатпарвар олимнинг ҳайкали пойга гуллар қўйилди.

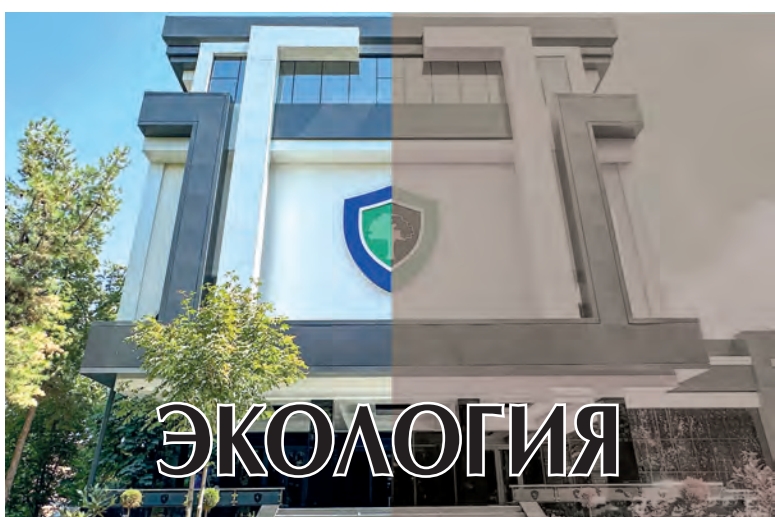
Ушбу санага бағишланган тадбирлар “Маҳмудхўжа Бехбудий — буюк маърифатпарвар сиймо” мавзусидаги маънавий-маърифий кеча билан давом этди.

— 25 йилдан бери 19 январь куни ушбу Педагогика марказида бобомни хотирлаб, тадбир ташкил этиш анъанага айланди, — деди Шохруҳ Бехбудий. — Ҳар гал бундай тадбирдан бобом ҳақида бир янгилик топиб қайтаман. Бугун ҳам иштирокчиларнинг маърузаларини тинглаб, кўнглим тоғдек кўтарилди. Айниқса, профессор М.Турсунованинг сўзлари, яъни бобомнинг нафақат Самарқанд шаҳри, балки вилоятнинг турли ҳудудларидаги мактаблар фаолиятини ривожлантиришда кўшган ҳиссаси, хусусан, Жомбой туманидаги 28-мактабнинг ташкил этилишида бош-қош бўлганлиги ҳақидаги маълумотлар мени тўлқинлантирди.

Тадбир доирасида Педагогика маркази тингловчилари ўртасида Бехбудийнинг танланган асарлар тўпламига бағишлаб ўтказилган “Бир ҳафтада бир китоб” номли танлов ғойибларини тақдирлаш маросими ҳам бўлиб ўтди.

4-6

АКС-САДО

“ПОСБОН”ЛАРИ НЕГА ЖИМ?

Газетамизнинг жорий йил 17 январь 3-сонида “Ҳаво — ҳаммамизнинг насибамиз” деб номланган мақола эълон қилинган эди. Ушбу мақолани мутолаа қиларканман, каминанинг ҳам кўнглидан экология аҳволимиз хусусида бир қатор фикрлар ўтди.

Камина пойтахтдан олисда тутилганман. Болалигим қишлоқда, тенгдошларим қатори тўп тепаиб, сигир, қўй боқиб ўтган. Қишлоғимиз тоғли ҳудуд бўлгани боисми, ҳамма ҳавомиз муссаффо эди. Айниқса, баҳор фаслида, ёнгилгина ёмғирдан сўнг шунақанги гўзал ёғин таралар эдики... Бунинг билан тушунтириб бўлмайди. Бунинг учун сиз қишлоғимизда туғилган бўлишингиз, яшашингиз, ўзингиз ҳис қилишингиз керак-да.

Худого шукурки, бугун ҳам она қишлоғимда ҳаво муссаффо, тоза. Ҳар гал борганимда тўйиб-тўйиб нафас оламан. Беихтиёр Тошкентнинг ҳавоси билан таққослайман. Шунда яшаймики, пойтахтимиздагидек қишлоғимизда осмонупар бинолар қурилмаётганидан, қурилиш деб ҳар йили минг-минглаб дарахтлар кесилмаётганидан, қисқача айтганда “цивилзация” ҳали бу ерларга кириб келмаганидан хурсанд бўлиб кетаман...

Маълумки, кейинги пайтларда Тошкентда ҳавонинг юқори даражада ифлосланиши кузатилаётгани сир эмас. Шаҳримиз ҳавонинг ифлослиги бўйича IQAir рейтингига Дехлини ҳам ортда қолдириб, дунёда 1-ўринга чиқди. Бироз ўтиб эса жаҳондаги энг нотоза шаҳарлар орасида кучли учлик, бешлики банд этиб турибди. Қани эди, бу кўрсаткичлар бошқа нарсада, айтайлик, спортда бўлса эди!

5-6

ОЛИЙ ТАЪЛИМ

ЁШЛАР — ХАЛҚИМИЗНИНГ АСОСИЙ ТАЯНЧИ

Ўз келажагини уйлаган ҳар бир давлат, ҳар бир миллат ёш авлодга сифатли таълим бериб, уларни маънан етук, жисмонан баркамол этиб вояга етказишга алоҳида эътибор беради.

Учинчи Ренессанс пойдеворини яратиш йўлидан дадил одимлаётган Янги Ўзбекистонда бу борадаги ислохотлар давлат сиёсатининг устувор йўналишига айланган. Сўнгги йилларда мамлакатимизда юқори билим ва малакага эга бўлган, рақобатбардор кадрлар тайёрлаш мақсадида олий таълим муассасалари сони ортди, шунингдек, хорижий олий таълим муассасаларининг филиаллари очилиб, қисқа муддатда бу борада қарийб икки баробар ўсишга эришилди. Бу, шубҳасиз, ёшларимиз, бутун жамиятимизнинг интеллектуал салоҳиятини ошириш, замонавий билим, касб-ҳунарларга янада яқинлаштириш йўлидаги ҳаракатлар натижасидир.

Янги Ўзбекистонни илғор давлатлар сафига қўшиш стратегик мақсад сифатида белгиланган. Шу мақсадда салоҳиятли, рақобатбардор кадрларни тайёрлаш замирида фундаментал тадқиқотлар, инновацион ишланмалар зарур. Бу борадаги қадамлар мамлакатимизда кадрлар тайёрлаш жараёнини сифат жиҳатидан янги bosqichga кўтариш, илмий-тадқиқот муассасаларини модернизация қилиш, инновацион технологияларни иқтисодиёт тармоқлари

ва ижтимоий соҳага жадал татиқ этишда яққол кўзга ташланмоқда. Хусусан, юртимизда 2023 йилга “Инсонга эътибор ва сифатли таълим йили” деб ном берилишининг ўзидек бу йўлдаги қатъият ва шижоатимизни яна бир бор намоён этади. “Инсон қадрини учун” тамойили асосида келгуси тараққиётимизни белгилаб берадиган “Ўзбекистон — 2030” стратегиясини амалга ошириш ишлари бошланди.

2-6

МУЖДА

“ТУРОНБАНК” ЛОЙИҲАСИ: ЗОМИНДА ЯНГИ ОСМА КЎПРИК!

3-6

ШУНДАЙ ДЕДИ

Ўзбекистон Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлигининг қайд этишича, “Ўзбекистоннинг географик ва иқлимий хусусиятларидан келиб чиққан ҳолда Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти руҳсат берган кўрсаткичларга эришиш қийин”.

Манба: eco.gov.uz

Хусан ЭРМАТОВ,
Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси
Тошкент шаҳар бўлими раиси:

“

Экология вазирлигининг бу топилими, бундан буён Тошкентнинг ҳавосидан гапириб бошимизни қотирманглр, деган қаҳриқдай бўлибди. Сизлар ишлаб чиқадиган “Миллий стандарт”имизга кўра, Ўзбекистонда дарахтларни кесилни тўхтатиш шарт эмас, деб чиқсангизлар ҳам ажабланмаймиз энди. Битта савол-да: Сизлар ҳам шу ҳаводан нафас оляспизларми ўзи?

Манба: Хусан ЭРМАТОВнинг “Facebook”даги саҳифасидан олинди.

ХАЛҚАРО ҲАМКОРЛИК — РИВОЖЛАНИШ АСОСИ

Буюк маърифатпарвар Абдулла Авлоний айтганидек “Тарбия биз учун ё ҳаёт-ё мамот, ё нажот-ё ҳалокат, ё саодат-ё фалокат масаласи” бўлиб турган вақтда дунёвий замонавий университет қандай бўлиши керак? Глобал олий таълим бўйича етакчи мутахассис Жамил Салми: “Дунёвий нуфузга эга замонавий университет, бу — мўл-кўл молиялаштирилган, истеъдодлар бир нуқтага тўпланган ва қулай бошқарув тизимига эга даргоҳдир”, деб таъриф беради. Бу дунёвий нуфузга эга олий таълим муассасасининг модели ҳисобланади. 2017 йилда Давлатимиз раҳбарининг қарори билан ташкил топган, 89 нафар профессор-ўқитувчи ва 800 нафар талаба билан иш бошлаган Ислом Каримов номидаги ТДТУ Олмалиқ филиали жамоаси юқорида таърифланган дунёвий университет мақомига эришиш йўлида бутун бир жамоа биргаликда бир куч бўлиб меҳнат қилмоқда.

Илм-фанни мунтазам ислоҳ қилиб бориш, бунинг натижасида иқтисодиёт тармоқлари ва ижтимоий соҳани жадал ривожлантириш, илмий-интеллектуал ресурсларни тўлиқ сафарбар этган ҳолда илмий-инновацион салоҳиятдан кенг фойдаланиш олий таълим тизимига маълум ва аниқ вазифаларни қўймоқда. Ташкил этилган олти йил бўлган олий таълим муассасамиз илмий салоҳиятни юксалтириш, илмий иш ҳимоялари сонини ошириш мақсадида белгиланган режа асосида самарали иш олиб борапти.

Профессор-ўқитувчилар, илмий изланувчиларнинг юқори импакт-факторга эга нуфузли халқаро илмий журналларда чоп этилган мақолалари ва уларда иқтибослик кўрсаткичларининг ошиши ҳар бир тадқиқотларнинг илмий, инновацион ва долзарб маълумотларга асосланган бўлишини талаб этади.

2023 йилда халқаро кўрсаткичларга кўра ТДТУ Олмалиқ филиали профессор-ўқитувчиларининг илмий изланишларига (“Web of Science”, “Scopus”, “Google Scholar” ёки бошқа халқаро эътироф этилган базаларда мавжуд бўлган журналлар бўйича) кўрсатилган иқтибослар сони — 3751тани, “Web of Science”, “Scopus” ва Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси рўйхатига киритилган журналларда чоп этилган илмий мақолалар сони 240, 201 тани ташкил этганини эътироф этишни истардик.

Шунингдек, ўтган йили давомидда ТДТУ Олмалиқ филиали профессор-ўқитувчилари томонидан 3 та дарслик, 14 та ўқув қўлланма яратилди.

Илмий-ўқув лабораториялари академик муҳитнинг ривожланиш маркази бўлиб, ўқитувчи, тадқиқотчи, докторант ва талабаларнинг турли хил йўналишда яратадиган ихтироларининг бошланиш нуқта-сиридир.

ТДТУ Олмалиқ филиалида таълим йўналишлари бўйича 21 та лаборатория фаолият юритади. Уч йил аввал Жаҳон банки кўмағида 1 млрд. 859 минг сўмга харид қилинган лаборатория жиҳозлари бугунги кунда кўлаб тадқиқотлар учун хизмат қилмоқда. 2023 йилда металлургия ва кимёвий технологиялар факультети учун янги лаборатория биноси қурилиб, фойдаланишга топширилди. Мавжуд 21 та лабораторияда илмий-тадқиқот ишлари олиб бориш билан бирга ўқув жараёнида ҳам кенг фойдаланилапти.

Яна қувончлиси, Тошкент вилояти Қизилтоғ шаҳарчасида жойлашган ТДТУ

Олмалиқ филиали ҳузуридаги академик лицейнинг 44 нафар битирувчисидан 38 нафари олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилинди. Мунтазам икки йил мобайнида мазкур лицей ўқувчилари республика ўрта-маҳсус ва профессионал таълим муассасалари ўртасида ўтказилган “Заковат” турнирида пешқадамликни қўлдан бермай, гран-при соҳиби бўлмоқда.

Кончилиқ иши факультети талабалари учун 400 ўринга мўлжалланган талабалар турар-жойи қурилиши яқунланиш арафасида. Қишки таштилдан сўнг металлургия ва кимёвий технологиялар факультети ошхонаси иш бошлади. Абдулла Қаҳҳор номидаги маҳалла фуқаролар йиғини худудидан 6 гектар майдон ажратилиб, янги маъмурият ва ўқув биноси ҳамда ёпиқ сув ҳавзаси қурилиши режалаштирилган.

Давлатимиз раҳбари ташаббуси билан сўнгги йилларда олий таълим тизимида олиб борилаётган ислохотларнинг бош мақсади — малакали ва замонавий билимга эга кадрлар тайёрлашда дунёнинг ривожланган давлатлари билан халқаро ҳамкорликни янада ривожлантириш, шу орқали юртимиздаги олий таълим ва илмий тадқиқот муассасалари профессор-ўқитувчилари, илмий ходимларининг хорижий университетлар, илмий тадқиқот

циясининг етакчи олий ўқув юрти — Урал федерал университети Янги материал ва технологиялар институти билан илмий, ўқув, амалий ҳамкорлик фаолияти йўлга қўйилган. УрФУ делегациясининг таълим масканимизга ташрифи давомида икки томонлама манфаатли ҳамкорликни йўлга қўйиш орқали аниқ тизим асосида магистрант, ёш ўқитувчи ва илмий ходимларнинг стажировка ўташи, профессор-ўқитувчиларни қайта тайёрлаш ва малакасини оширишни ташкил қилиш, шунингдек, республикамизнинг етакчи металлургия корхонаси “Олмалиқ КМК” АЖ базасидаги мавжуд тоғ-кон sanoati муаммоларини уч томонлама ҳамкорлик асосида ўрганиш ишларини амалга ошириш режалаштирилди.

Яқинда Германия давлатининг Фрайберг Кончилиқ академияси Тоғ-кон институтининг директори, Саксония Фанлар академияси ва бошқа халқаро илмий академиялар аъзоси, профессор Карстен Дребенштедт бошчилигидаги бир гуруҳ профессор, аспирант ва талабалардан иборат делегация ташриф бурди.

Қозоғистон Республикаси Мухтор Аевзов номидаги Жанубий Қозоғистон уни-

муассасаларида илмий ва академик тажрибасини орттиришига имконият яратиш ишларига катта аҳамият қаратилмоқда.

ТДТУ Олмалиқ филиали бугунги кунда 6 та хорижий давлат — Россия Федерацияси, Беларусь Республикаси, Хитой Халқ Республикаси, Қозоғистон, Тожикистон ва Қирғизистон Республикаларидаги 17 та олий таълим муассасалари билан ўзаро ҳамкорлик олиб бормоқда.

Йирик ҳамкоримиз Россия Федера-

моддий-техник базаси билан танишиш мақсадида Жаҳон Хитой инвестиция фондининг Марказий Осиё бўйича мутахассислари Чен Чен ва Ву Янги Киу филиалга ташриф бурди. Мазкур халқаро фондининг мақсади Ўзбекистонда истиқболли sanoat лойиҳаларини ўрганиш, қўллаб-қувватлаш, молиявий сармоя киритиш бўлиб, мутахассислар sanoatнинг металлургия ишлаб чиқариш корхоналари ҳамда таълим тизими билан танишдилар.

Халқаро ҳамкорлик ҳар бир олий таълим муассасасининг мақсадиридир. Бу орқали улар ўзаро тажриба алмашиш билан бирга, жуда кўп нарсаларни ўрганиш имконига эга бўлади. Хитой Халқ Республикасининг “Beijing International Chinese College” томонидан олий таълим йўналишларида фаолият юритувчи раҳбар-кадрлар учун хитой таълим тизimini ўрганиш ва тажриба алмашиш бўйича ташкил этилган семинар-тренингда филиал директорининг Илмий ишлар ва инновациялар бўйича ўринбосари ҳам иштирок этди. Хитойнинг Гендан институти билан келгусида тегишли соҳалар кесимида ҳамкорлик қилиш бўйича меморандум имзоланди. Пекин халқаро Хитой коллежи билан келгусида хитой тилини ўқитиш, таълим соҳасида ҳамкорлик қилишга келишиб олинди.

2023 йилнинг 6-10 февраль кунлари Ҳиндистоннинг Бангалор шаҳрида ШХТ Ёш олимларининг иккинчи конклави бўлиб ўтди. Конклавада Ўзбекистондан 6 нафар ёш олим иштирок этди, улар қаторида ТДТУ Олмалиқ филиали профес-

сор-ўқитувчиси ҳам йирик халқаро илмий анжуманда қатнашди.

Бундан ташқари, Томск политехника университети Энергетика инженерлик мактаби доценти (Уфа) ТДТУ Олмалиқ филиали талабалари учун ўқув машғулоти олиб бориб, ўзи фаолият юритаётган университет ҳаёти, илмий ишлар, университет нуфузи ва бугунда эришилаётган ютуқлар ҳақида батафсил маълумот берди.

Шунингдек, халқаро хорижий мутахас-

сислардан шри-ланкалик олим, фалсафа фанлари доктори, профессор Муҳаммед Рифки филиал фаолияти ҳамда илмий ва ўқув лабораториялари билан танишди. Талабалар ҳамда профессор-ўқитувчиларга Муҳаммед Рифки томонидан “Озиқ-овқат технологияси” мавзусида инглиз тилида маъруза ўқилди.

Иқтидорли талабалар жамиятининг, ҳар бир оиланинг фахри, келажаги ҳисобланади. Профессор-ўқитувчиларимизнинг барча саъй-ҳаракатлари талабаларга чуқур билим бериш ва иқтидорли ёшларни саралаш, илм-фан йўлига йўналтиришга қаратилган. Бунинг натижасида 2023-2024 ўқув йилида 1 нафар талаба Президент стипендияси ва 3 нафар талаба номдор давлат стипендияларини олишга сазовор бўлишди.

ТДТУ Олмалиқ филиали ўз қадриятларига эга бўлган илм-фан даргоҳидир. Профессор-ўқитувчилар, талабалар билан амалга оширилаётган шундай лойиҳалар борки, унинг мазмун-моҳияти инсон қадрини улуғлашга қаратилган. “Маърифатга бахшида умр”, “Талаба ўқиган мактаб”, “Мен бир кунлик талабаман” лойиҳалари ана шундай кенг қамровли тадбирлардандир.

Мақсадимиз тадқиқотчилик салоҳиятига, ўз устида ишлаш ва лидерлик қобилиятига эга, касбий чегаралардан ташқарида ҳам бемалол фаолият олиб бора оладиган, ўзгарувчан дунё талабаларига жавоб бера олувчи, ўз устида ишлашга интилувчи, ҳар томонлама ривожланган баркамол шахсни шакллантиришдир. Жамоамизнинг ҳар бир аъзоси бугун давлатимиз томонидан олий таълим тизими олдида қўйилаётган вазифаларни чуқур англаган ҳолда, масъулият билан ислохотларни амалга оширишга ҳисса қўишни ўз бурчи деб билади.

Алишер САМАДОВ,
Ислом Каримов номидаги ТДТУ
Олмалиқ филиали директори,
техника фанлари доктори,
профессор.

